

Anteckningar från SeniorVärldens seminarium 12 maj, "Världens bästa boende för seniorer" – goda exempel.

Välkomna, Petter Ahlström.

- Presentationer om detta tema gjordes den 15 april.
- En karta över begreppen har tagits fram.
- Idag ska vi ha en diskussion med utgångspunkt i begreppskartan.
- Dagens agenda:
 - Presentera begreppskartan.
 - Panelen ska ge sina reflektioner.
 - Även de som lyssnar ska också få chansen att komma med synpunkter.
- Den 15 april landade vi en hypotes och idag vill vi omvandla den till en syntes.
- Utgångspunkten för antologiboken kommer vara denna begreppskarta.

Moderatorn tar ordet, Petra Strandberg.

- Behöver olika bostäder i olika tider i livet.
- Vi ska idag diskutera frågeställningarna från förra seminariet.
- Detta kommer att spelas in och anteckningar kommer föras.
- Presentationerna kommer dock inte läggas ut på grund av upphovsrättsliga skäl.
- Petter och Petra har gjort utgått ifrån Happi studien och andra undersökningar när de har tagit fram typologikartan.

Presentation av typologi, Petter Ahlström & Petra Strandberg.

- Ambitionen var att få ner alla begrepp på en karta.
- Det var Barbro Westerholm som startade idén om en antologibok. Hon kom med förslaget för att en i publiken på en konferens ville veta vad alla dessa begrepp som de hade använt betyder.
- Vill skapa en förståelse för dessa begrepp i Sverige och i världen
- De har fokuserat på den praktiska användningen av begreppen men även vägt in den akademiska aspekten.
- De viktigaste parametrarna är behov, hälsa, design och bostad.
- Vilka behov ska dessa boenden uppfylla i olika perioder i livet. Behov är en utgångspunkt. Motsvarigheten från Happi studien: oberoende till beroende.
- Vad får dessa behov för konsekvenser för bostäderna. Det kan variera från ingen påverkan till att man har tagit stor hänsyn till detta och skapat anpassade boenden.
- Hälsa är ett metabegrepp i kartan. Vill skapa bostäder för alla människor som antingen är friska och sjuka. Här är går skalan från ordinarie boende till vård- och omsorgsboende.
- Många utredningar av akademien, staten och privata aktörer har gjorts och det är dessa som denna karta bygger på.

- Den senaste stora utredning kom fram till följande grupper av boenden: ordinärt boende, seniorboende, trygghetsboende, biståndsbedömt trygghetsboende och vård och omsorgsboende.
- Inom dessa grupper finns det flera begrepp.
- Kan beskriva boenden grad individuella engagemang och grad av service, omsorg och vård.
- Genom att beskriva boendena med dessa två kriterier kan man få en nyans av dem och få lite ordning i vad begreppen är och inte är.
- Det finns dock inga skarpa definitioner mellan begreppen eftersom de går in lite i varandra.

Fråga: Varför vi ska fokusera på engelska studier, varför inte även tyska och franska?

- Engelska används mest i världen och dessutom är Happi studien på engelska. Det finns bra typologier på andra språk också. Det finns massa sätt att bringa ordning bland begreppen och SeniorVärlden har valt detta tillvägagångssätt som utgångspunkt.

Diskussion

Jan Paulsson.

- Längst ner i kartan står det om tjänster, där vill Jan lägga till anhörighetsomsorg eftersom det är lika omfattande som hemtjänsten i Sverige.
- Han vill även vara tydlig med att det är skillnad mellan upplåtelseformer och typer av boende. Boenden kan uppnås genom olika upplåtelseformer.
- Han tycker även att det är bättre att prata om både användbarhet och tillgänglighet eftersom det är olika saker. Till exempel är användbarhet viktigt i badrum och kök. Dessutom tycker Jan att användbarhet stimulerar diskussioner mer än tillgänglighet.
- Begreppen frisk och sjuk vill han också få en större perspektiv på. Han tycker inte att själva sjukdomarna är det viktigast, utan vilken funktionsnedsättning eller rörlighetsbegräsning man har är viktigare.

Barbro Westerholm.

- Med hjälp av kartan tycker Barbro att det har blivit lättare att peka på betydelsen av begreppen.
- Hon tycker det är svårt att veta vad som är vad, till exempel går äldreboende in under vård- och omsorgsboende idag.
- Hon lyfter även att det är viktigt hur man kan rör sig i boenden och då är användbarheten viktig, till exempel att man kan komma in med rullstol i badrum
- Hon tycker även att otydligt vad anpassat boende betyder.
- Barbro började skissa på förord till boken men har börjat om nu efter att hon har fått inspiration från dessa diskussioner.

Susanne Clase.

- Susanne har jobbat med dessa begrepp i 10 år.
- Hon ser ett stort behov att förtydliga begreppen, exempelvis på föreläsningar.
- Hon trycker också på att det är viktigt med exempel så att det inte bara blir ord.
- Susanne tycker också att det är betydelsefullt att inspirera till att skapa olika boenden. Alla människor är olika och har olika behov. Begreppen är viktiga eftersom det påverkar vad man förväntar sig av boendet.

Sören Runsteen.

- Sören uttrycker hur komplex denna fråga är. Det gör att de som inte är insatta och jobbar med detta har svårt att använda sig av alla dessa begrepp.
- Sören ser att det finns två spår i detta arbete:
 - Förklara begreppen som vi har och utveckla dessa. Dela upp begreppen i grupper och komma fram till ett gemensamt begrepp.
 - Placera i goda exempel på boenden i kartan.
- Han har en tanke att kanske ha tredimensionell karta istället eftersom begreppen är så komplexa. En annan tanke han har är att grad engagemang och grad av service kanske mäter samma sak.
- Ett förslag han har är att bedöma boenden efter fysisk byggnadsstruktur och social infrastruktur (gemenskap, omvårdnad och vård). Detta skulle resultera i en axel med fysiska aspekten och en med den sociala. Dock kommer det inte stämma med med Happi studien längre.
- Han tycker även att det är intressant att se vad studier som gjorts i Tyskland och Frankrike säger.

Börje Bjelke.

- Börje tror att det kommer vara upplaga 1 av kartan och att det kommer att komma många flera.
- Han säger att det kan vara bättre att klassificera människor utifrån funktionsparametrar istället för friska och sjuka. Detta är dock svårare och därför kan det vara bra att börja med sjuka och friska.
- Han lyfter även fram att det finns fler typer av boenden än de som tas upp i kartan, till exempel storfamiljsboende.
- Börje tycker att vi har hakat upp oss för mycket på det kronologiska åldrandet. Det skulle vara bättre att använda det biologiska åldrandet men det är svårt att göra i praktiken.
- Anledningen till vi bör använda det biologiska åldrandet istället är att vissa behöver jobba längre för att de behöver det sociala medan andra behöver gå i pension tidigare.
- Barbro ska gå på möte med Socialstyrelsen och en diskussion om det kronologiska åldrandet.
- När man född spelar också roll för hälsan, till exempel om man är född på 20-talet eller 40-talet.
- Börje uttrycker att en persons hälsa beror på var man kommer ifrån. Därför kan de som ej är födda i Sverige och har inte fått lika bra vård under sitt liv ha andra behov.

Fredrik von Platen.

- Fredrik vill trycka på att man inte måste gå igenom alla dessa boenden utan att man till exempel kan bo i ett ordinärt boende från att man är 65 år. Han tycker det är viktigt att lyfta att kartan inte presenterar en boendekarriär för en som har fyllt 65.
- Han säger även att det är viktigt att kunna gå från ägt boende till ett användbart boende. Många äger boenden och använder inte hela boendet, bara vissa delar av det.
- Han vill också trycka på att bara 2–3% hamnar i särskilt boende och de befinner sig ofta där en kort tid.
- Han är av åsikten att alla borde få ett boende när man själv känner att man behöver det.
- Slutligen säger han att det är lättare att flytta när man yngre och man därför bör överväga att flytta till ett boende tidigare.

Ewa Samuelsson

- Ewa säger att de allra flesta bor kvar i sina ordinära boenden hela sitt liv.
- Hon tycker att man måste ha med utvecklingen från friska till sjuka människor i planeringen av boenden.
- Ewa håller med om detta med att kronologisk ålder ska tas bort och istället fokusera på biologisk ålder.
- En annan sak som hon lyfter är att ett anpassat boende måste återställas när det någon ny ska flytta in istället för att man letar efter någon med de behoven som boendet uppfyller. Detta är ineffektivt och borde därför ändra detta.
- Ewa ger även ett exempel från Göteborg där man gjorde om en lägenhet till ett gemenskapsrum för att skapa mer socialt umgänge.

Kerstin Kärnkull.

- Kerstin tar upp en studie som behandlar "downsizing vs rightsizing"
- Den handlar om att man inte alltid behöver inte ha en mindre bostad utan rätt bostad.
- Hon tycker det är viktigt att kommunicera eftersom rätt storlek på boende kan vara olika för olika personer.

Sören Runsteen.

- Sören tycker att alla perspektiv som har getts är bra och gör bilden blir mer och mer komplex. Därför kan det vara svårt att beskriva detta på en tvådimensionell karta.

Ewa Samuelsson.

- Ewa lyfter den ekonomiska frågan. När det kommer fler typer av boenden kan det även utvecklas boendevarianter där man får betala mer.
- Hon tycker därför det är viktigt att lyfta den ekonomiska aspekten.

Jan Paulsson.

- Jan vill lyfta fram integritet vs delaktighet som ett viktigt begreppspar. Dessa kan vara svåra att balansera i ett boende och skiljer sig mellan olika typer av boenden.

Petter Ahlström.

- Petter håller med om att den ekonomiska situationen är viktigt att ta upp.
- Han tycker inte att vårt pensionssystem är anpassat till att vi blir äldre än vi blev förut. Detta får resultatet att pengarna inte räcker till.
- Han tycker också att det är viktigt att veta vad man vill och vad man har för behov samt har råd med när man ska välja boende. Man måste lyfta in den individuella aspekten i dessa boenden genom att involvera de som boendena är till för.

Fredrik von Platen.

- Även Fredrik tycker att ekonomin är viktig.
- Enligt honom är det många seniorer som vill skaffa sig en ny egen bostad. Många äger en bostad som inte passar det liv som kommer
- Han vill lyfta att man bör planera tidigare, redan vid 55, hur man ska bo när man blir äldre. Anledningen till detta är att man då har en bra inkomst och är respekterad av banken.

Susanne Clase.

- Susannes åsikt är att det är viktigt att skapa attraktiva möjligheter/boenden som människor att flytta till. Detta är en av många aspekter man bör ta med in i designen.
- Hon tycker denna antologi kommer att vara ett bra hjälpmedel till att visa att hur man kan skapa dessa attraktiva boenden. Hon tycker även att det är viktigt att skapa en diskussion om detta så att människor vill flytta till dessa boenden.
- Hon säger att det är möjligt att skapa boenden som inte är så dyra. Det finns till exempel möjlighet att göra om ett nuvarande boende så att människor kan bo kvar. Hon tycker att ombyggnation är ett bra tillvägagångssätt och att det finns statliga bidrag att få för det.

Petter Ahlström.

- Petter håller med om att attraktiviteten i boendena är viktigt. Man måste skapa boenden som människor vill välja att bo i. Dessutom är alla olika och därför måste skapa anpassade boenden.
- En fördel som Petter ser med att flytta till ett boende som passar en bättre är att man andra flytta in i det man bor nu. Detta skapar ekonomiska synergier i samhället.

Maria Börtemark.

- Även Maria tycker att attraktiviteten är av stor betydelse eftersom man måste vilja flytta till dessa boenden.
- Hon tycker också att det är viktigt att det finns olika boenden eftersom det finns olika målgrupper som alla har olika preferenser.
- Hon lyfter upp den ekonomiska frågan igen och tycker att det är viktigt att ha en diskussion om hur mycket samhället/staten respektive den boende själv ska finansiera.

Börje Bjelke.

- Börje är av åsikten att vi inte behöver mer kvadratmeter utan att vi enbart behöver omforma dem som redan finns. Detta gör man genom att flytta till boenden som passar oss bäst. Vi skulle kunna göra det rent ekonomiskt, med det lagar som reglerar detta och gör det svårt.

Petter Ahlström.

- Petter lyfter igen att man måste förstå sin ekonomiska situation eftersom detta påverkar ens val att flytta till ett boende.
- Han tycker inte om trenden att allt blir dyrare i byggbranschen och vill ändra på detta. Detta vill han göra genom SeniorVärlden lyfter goda exempel och visar på innovativa lösningar. Det kan handla om både stora och små innovationer som inspirerar till förändring.
- Han ser även en stor potential i den digitala infrastrukturen eftersom den kan göra våra liv bättre men även gör det mer ekonomiskt smart. Dock finns det inte tillräckligt med tid för att diskutera detta idag utan det får vi göra ett annat seminarium.

Sören Runsteen.

- Sören tycker att det finns många viktiga dimensioner som han tycker bör tas med i kartan och antologin. Han har ett förslag att man kan ha flera bilder som beskriver fenomenet och dessutom redovisa för hur dessa olika bilder påverkar varandra. Rent konkret är hans förslag att ha fler tvådimensionella kartor som man kan placera in boenden på.

Kerstin Kärnkeull.

- Kerstin vill belysa att det är viktigt att inte enbart kolla på den enskilda bostaden utan även kolla på gemensamma utrymmen. Det finns ny forskning som visar hur man kan använda gemensamma utrymmen i pandemin för att berika det sociala umgänget.

Konklusioner från Björn Bjelke.

- Björn är imponerad och tacksam av det brinnande intresse som det har visats sig finnas för dessa frågor.
- Björn är säker på att detta arbete kommer att göra skillnad och denna antologi är den första ansatsen i detta arbete. Antologin kommer att komma ut i både i pappersform och digitalt.
- Björn vill även belysa att detta är en tvärfunktionell plattform med människor från flera olika bakgrunder vilket är en stor fördel.

Avslutning, Petter Ahlström.

- Även Petter vill tacka för ett fantaksikt engagemang och säger att vi löser problemen tillsammans.
- Från förra seminariet och dagens ska de utveckla en syntes.
- Enligt Petter finns många utredningar om detta, men man har ändå inte kommit fram till gemensamma begrepp.
- Petter belyser att det är många olika sektorer, till exempel akademiker, praktiker, byggare och mäklare, som kommer i kontakt med dessa begrepp. Det är därför av stor vikt att det finns tydligt vedertagna begrepp.
- Petter är tydlig med att man dock måste avgränsa detta med en tvådimensionell karta. Detta beror att kartan måste vara tydlig så att många kan förstå detta. Kartan kommer inte ge heltäckande bild, men det ger ändå en bra bild att ha som utgångspunkt.
- Petter avslutar med att säga att de har gått från ord till handling och kommer ta fram en antologi som de kan stå för. De har för ambition att den ska vara klara 2022 så att politiker med mera kan diskutera detta.